

Transkribering Avsnitt 86 Vad gör socialtjänsten för barn och unga? - Insatskartläggning i Sörmland

Intro: Man använder resurser som finns, efter bästa och tänker jag god förmåga.

Poddmusik

Lena Stenbrink

Hej och välkommen till FoU-podden. Det här avsnittet ska handla om den kartläggning av socialtjänstens insatser som pågår just nu. Jag som gör podden heter Lena Stenbrink och är kommunikatör på FoU i Sörmland och med just det här avsnittet är Lina Larsson och Sanna Tiikkaja. Varmt välkomna!

Deltagarna: Tackar, tackar tack så mycket.

Lena

Och vilka är ni?

Lina

Jag heter Lina Larsson. Jag jobbar på FoU i Sörmland sedan ganska lång tid tillbaka. Jag har en tvådelad tjänst som forskningsledare och utvecklingsledare och jag är ju här idag för att prata om insatser i socialtjänsten.

Sanna

Ja, Sanna Tiikkaja heter jag och jag är relativt ny forskningsledare här på FoU i Sörmland och har jobbat här sedan i december och är kollega med Lina då så vi har jobbat ihop med socialtjänstens insatser.

Lena

Och jag har ju följt det lite när ni har hållit på med det här arbetet. Er lilla turné kan man säga. Kan ni berätta lite? Vad innebär den här kartläggningen alls? Socialtjänstens insatser egentligen?

Lina

Jag vill nästan börja med vad varför den tillkommit för det tycker jag spelar roll i sammanhanget. Och den har tillkommit för att socialtjänsten håller ju på med den här rörelsen mot en evidensbaserad socialtjänst.

Och en jätteviktig aspekt av det är ... Insatser gör de nytta? Och en första fråga är; Insatser vilka är dom? Vad finns det för insatser?

Och tidigare så har det inte funnits någon bild av insatser i Sverige och den här insatskartläggningen som vi håller på med i Sörmland är en del av ... Vi har använt en insatskartläggning för Sverige till Sörmland och så fördjupar vi den. Så det är det vi håller på med.

Och det vi har gjort är att vi har ... Min kollega sanna är ju den som är statistikexpert. Hon är forskare med lite mer numerisk kompetens än vad jag har, så hon har gjort jättefina grafer över vad det finns för insatser i respektive kommun.

Lena

Ja, jag undrar ändå lite, vad exakt är det ni faktiskt har gjort?

Lina

Vi har använt den här listan från SKR över alla insatser som de har samlat in som finns i hela landet.

Sedan har vi kollat vilka av de här insatserna som det finns evidens för? För att i ett senare skede kunna prata om det. Och sen har vi också använt den här långa listan från SKR för att titta på ... Vad är det som är Sörmlands lista? Ah, det här är Sörmlands lista! Och sen har vi tittat per kommun. Vad är det för insatser som finns i Trosa? Så har vi talat med Trosa. Vad är det för insatser som ni har? Har ni någonting som inte syns på den här listan? Först har de fått komplettera en gång och sen har vi varit där på plats och pratat med dem och då har de kompletterat lite mer och så har vi haft en diskussion om vad de har för insatser.

Och sen så har vi samlat ihop allting och så har de fått möjlighet att förhålla sig till dels en kort sammanfattning om vad vi pratade om i mötet, och sen också den reviderade insatskartläggningen som vi gjort efter att vi mött dem.

Så vi har egentligen inte pratat så mycket om vad insatser innebär. Vi har pratat om insatser på ett mer abstrakt plan.

Sanna

Och syftet är ju ge en lägesbild. Hur det ser ut i Sörmland, vilka insatser som finns i hela länet.

Lena

Du sa att ni har varit ute alltså och träffat kommunerna och då undrar man ju vilka i kommunerna har ni träffat?

Lina

Det har varit som det ofta är när man träffar kommunerna, att det blir olika i olika kommuner, så vi har varit på möten med mellan två och sju personer och då är det ju lite olika vad det är för kompetenser som finns i rummet.

Men det har nästan alltid varit någon från en plats som ger insatser oavsett om det heter öppenvård eller insatser eller vad det heter. Och vi har också börjat med området barn och unga. Det behöver också förtydligas, så det här är en insatskartläggning som så småningom ska omfatta hela socialtjänsten. Men först så ska vi ha Barn och unga så då är det ju IFO-insatser. Men det kommer komma andra senare.

Sanna

Och på vissa möten så har det ju varit fler personer med strategisk kompetens också, så att det har sett väldigt olika ut i olika kommuner. Men mötena har ju varit väldigt givande och har gett jättemycket information och också visat på hur föränderlig socialtjänsten är.

Lena

Men förstår jag rätt att ni har varit i alla kommuner nu och nu är själva jobbet att sammanställa det här då?

Sanna

Ja, det stämmer så vi håller precis på att titta på resultaten och ser över om att de stämmer. Och ber kommunerna bekräfta allting vi har samlat in så att vi ska få så korrekta uppgifter som möjligt.

Lena

Men vem kommer ha nytta av den här kartläggningen nu då?

Lina

Vi hoppas ju att det ska vara socialtjänsten som har nytta av den. Tanken med kartläggningen i stort är ju dels att man ska få ett underlag för att prata om evidens och dels att man ska få ett underlag för

att prata om samverkan. Men det beror ju lite på vad den används till och vad kommunerna vill använda den till, vad det blir till för nytta.

Sanna

Men det ger ju också en bild på vilka insatser som finns i olika kommuner och hur liksom fördelningen av insatser ser ut. Så att det tror jag kan vara en fördel att man kan hitta samarbetspartner i de här insatserna sinsemellan eller bland kommunerna.

Lina

Och vi hoppas ju att det ska vara både bli samverkan kring ja, men länet skulle behöva samordna sig kring kompetensutbildning i det här området och också ... men kanske tjänsteköp och kanske också koordinering så att man har en i en kommun som har en utbildning och en i en annan kommun som har en utbildning som man behöver göra insatser tillsammans att man kan para ihop sig så, så att det inte måste finnas dubbelt av allting i alla kommuner.

Lena

Man kan låna utbildare?

Lina

Eller inte låna utbildning, kanske låna personal hoppas vi, men vi vet ju inte vad kommunerna vill göra med det, men det skulle kunna vara bra.

Sanna

En annan tanke som vi har är också att kommunerna skulle kunna ha hjälp eller erfarenhetsutbyte utav varandra och kunna lära sig utav varandra när det kommer insatser, för samhället är ju ändå ganska föränderligt. Det händer mycket saker ute och vi har ju fått information om utmaningar som finns i kommunen i realtid just nu, som man vill eller behöver möta upp på olika sätt.

Lena

Så om en kommun har gjort en insats tidigare och har erfarenhet av det så kan man berätta för en annan kommun?

Sanna

Vi hoppas att det kan bli så.

Lina

Och framför allt om två kommuner gör samma sak, alltså om två kommuner har samma insats så att de kan liksom ... hur gör vi nu? Hur gör vi det här skedet? Hur gör vi nu?

Lena

Vad jag förstår så är ni ganska snart färdiga med den här *barn och unga delen*. Vem är det som ska läsa och använda den?

Lina

Det är ju lite samma fråga som det vi diskuterade tidigare att vi vet ju inte riktigt vilken nytta kommunerna vill ha av materialet. Men vi hoppas lite att det ska bli en databas samverkan, men där är vi inte än.

Sanna

Och min upplevelse är också när vi har varit ute i kommunerna har träffat dem så blir de glada av att se resultaten sammanställt på ett systematiskt sätt. Att de inte har sett alla de här insatserna som finns i Sverige då eller i Sörmland. Men också att kunna se hur mycket insatser man själv gör i sin kommun. Så där är vi ju riktigt imponerade utav alla kommuner i Sörmland, att det är jättemånga

insatser som sker just kring barn och unga, och man är angelägen om att göra sitt allra bästa för barn unga och hitta lösningar.

Lena

Vad bra.

Lina

Och också väldigt fin flexibilitet om man inte har insatser så antingen så gör ju kommunerna så att de köper in det de inte har eller också anpassar de något de har för att kunna ge en insats till barnet eller den unga som behöver en insats eller om det är en förälder som behöver det.

Och att möta en människas behov känns som att man jobbar väldigt konsekvent med oavsett vad det handlar om för insatser. Det är fint att se.

Sanna

Ja verkligen, och det är ju ett hantverk att kunna vara en riktigt bra handläggare inom socialtjänsten.

Lena

Kan ni ge några exempel på sådana här insatser som ni pratar om, vad kan det vara för grejer?

Sanna

Ja, några av insatserna är *Project Support* eller *Parenting Young Children*, eller PYC som det förkortas. Det kan handla om att möta ungdomar i kriminalitet kring avhoppbarverksamhet till exempel eller hur man kan bemöta ungdomar som har det svårt hemma hur de kan ta sig till skolan. Eller det kan handla om ungdomars egna missbruk.

Så det är många olika insatser, många olika typer av insatser finns också en insats som heter *Machofabriken* eller *Kristöd*, så det finns många olika typer utav insatser som ges till barn och unga i socialtjänsten i Sörmland.

Lena

Är det så att du vet vad de innebär? Till exempel Machofabriken lät ju intressant.

Lina

PYC är ju insats till föräldrar och *Machofabriken* är insats till ... Jag tror att det skolor som har Machofabriken. Det är i alla fall en preventionsinsats inom våldsområdet som riktar sig till barn och unga.

Och där har vi också en fin lokal anpassning som man kan lyfta fram. En av länets kommuner såg att det fanns lite mycket våldsamhet på mellanstadiet och använde då en del av materialet till en Mini Macho. En sådan anpassning som lånet gör för att möta behov som finns som man kanske inte har evidensbaserade insatser till än, för evidens är ju i ständig utveckling.

Tematisering, barn och unga är lite problematiskt för att den är så himla stor och i den inbegrips både föräldrastödinsatser, generella utåtriktade insatser till barn och unga som till exempel program för våldsprevention, men också specifika insatser som råd och stöd till unga eller *Skolfam* för placerade barn, eller olika saker det är svårt för att det är ganska många insatser. Det är ungefär 200 insatser som vi har pratat om och då blir det så där att ge ett exempel känns lite ... plockat ur luften.

Lena

För du tänkte att om man ger ett exempel, så sätter man betoning på bara en liten, liten del av det hela.

Lina

Ja lite så.

En sak som jag tyckt har varit intressant med den här insatskartläggningen är det här med flexibilitet med relation till insatser och hur man möter förändringar i samhället.

De flesta kommuner har ju såna här HVB-hem för ensamkommande som man har byggt upp. Man har kompetens och ibland också lokaler som finns som det inte finns samma behov av nu som det fanns för några år sedan. Och då har man valt använda dem på lite olika sätt. Man har gjort stödlägenheter för ungdomar med missbruksproblematik eller stödlägenheter för ungdomar som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck, eller man har använt personalen till att göra stödteam som kan gå in lite mer dygnet runt i familjer och stötta dem med problem. Så man använder resurser som finns efter bästa och, tänker jag, god förmåga. Det har också varit väldigt tydligt i den här insatskartläggningen.

Sanna

Det är ju också någonting som har blivit tydligt nu under vår turné. Att många kommuner jobbar ju med behovsinventering här och ser över vilka behov finns det i vårt samhälle just nu? Man har kontakter med skolan, polisen och andra verksamheter, till och med civilsamhället, ibland just för att kunna möta upp de behov som finns. Så det är jättefint att se.

Lina

Vi har ju dels pratat om insatserna i sig, men vi har ju också pratat om saker som; hur gör ni för att skapa en tillgänglig socialtjänst? Finns det delar av socialtjänsten som är mer ofarlig? Eller hur gör ni för att folk inte ska vara rädda för socialtjänsten eftersom det är sådana problem som finns i samhället?

Och där har vi också fått väldigt många olika fina exempel, så där socialtjänsten finns tillgänglig på ställen som skolor och förskolor, att socialchefer och IFO-chefer tillsammans har öppna möten och gör sig tillgängliga, att företrädare för socialtjänsten går och fikar på förskolor med personalen där. Dels för att bli ett ansikte men också för att prata om hur gör man och orosanmälningar? Varför ska man göra orosanmälningar? Spelar det någon roll om man gör en eller flera? Och den sortens frågor. för att göra att det ska komma orosanmälningar.

Sanna

Vi har ju också fått information om att socialtjänsten har haft möten på skolor, till exempel för att kunna möta upp föräldrar och kunna berätta vilket stöd som finns och få därigenom. Så det är många insatser som sker också som vi inte kan mäta i vår insatskartläggning.

Lena

Som är lite avdramatiserande, kanske tillgängliggörande?

Sanna

Ja, men precis. Det var en kommun som berättade att de skulle ha om det var 8 eller 10 feriearbetare under sommaren i socialtjänsten. Och tanken var att de skulle liksom fungera som ambassadörer sen när de kommer ut i skolan igen, så att man vill engagera ungdomar också i det här arbetet.

Lina

Och en annan sak som också har kommit upp som vi förde upp aktivt i slutet av vår turné, men kanske inte i början eftersom vi inte tänkte på det, det var vem när ni inte, vilka är det som ni tror finns men som ni inte når som skulle behöva insatser och inte få dem?

Och då var det ju ganska olika i olika kommuner, både att det fanns som blanka fläckar på orosanmälningsskarta. Att ibland så var det så att: "Ja, vi får orosanmälningar från den skolan men inte den skolan" Ibland var det: Ja vi får från förskolan men inte från det vi ser". "Ja, vi får härifrån men inte därifrån", så det var inte samma överallt. Alla hade någonstans om de inte fick orosanmälningar ifrån. Och alla hade också sådär; "Ja, vi vet att det finns missbruk i det villaområdet, men vi får bara höra om saker som sker i det här miljöprogramsområdet."

Den sortens frågor lyftes också. "Vi har bara barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar eller problem som har etniskt svenska föräldrar men det är ju någonting som kanske finns i andra familjer också att ...

Lena

Men är det en orosanmälan alltså om man har neuropsykiatrisk ...?

Lina

Nej, ingen orosanmälan, men nu blev det två saker på samma gång. Det är ingen orosanmälan, men det är ju tydligt att det är några som eventuellt skulle kunna behöva stöd som inte får det därför att stödsökandet eller stödbehovet inte uppmärksammas utan liksom tolkas på ett annat sätt beroende på vem det är.

Lena

Att man kanske inte vet att det finns stöd att få?

Lina

Precis, man kanske inte vet att man att det finns stöd att få eller man kanske inte vill ha stöd man kanske inte ser saker som problem eller tycker att stödet är problematiskt.

Sanna

Det är ju också vissa rykten som har figurerat som socialtjänsten har tagit tag i just kring ett rykte som kanske gick för 1,5 år sedan, ett år sedan, någonting just kring att socialtjänsten tar barnen att man att det fanns en rädsla i vissa grupper i samhället att kontakta eller liksom få kontakt med socialtjänsten så där har man ju också gjort insatser just för att kunna bemöta upp och informera olika grupperingar ring att så här är inte fallet. Vi tar inga barn utan det här är ett rykte som sprider illvilja.

Lena

Men jag menar att det ryktet inte finns längre, eller?

Sanna

Man har gjort sitt bästa för att motverka det i alla fall. Man har gjort informationskampanjer och gett möjligheter till att bemöta befolkningen på olika sätt just för att kunna förklara och kunna berätta hur läget är och kunna möta upp de här ryktena i stället. Och det är modigt gjort.

Lena

Har ni fått fram några av resultaten som ni tycker är intressanta?

Lina

Ja, och en sak som är väldigt spännande. Det är ju att den här SKR-kartläggningen gjordes för 2 år sedan ungefär och sen den gjordes så har det. Dels är det väl några insatser som egentligen skulle varit i missbruksområdet som har aktualiserats här för att de finns för barn och unga. Men när vi har varit runt med kommunerna så har det tillkommit ganska många insatser som inte fanns vid det

kartläggnings tillfället, men som finns nu och det tycker jag är spännande för att det visar just på den här flexibiliteten ...

Sanna

... och förändringsbenägenhet att möta upp befolkningens behov helt enkelt.

Lina

Och en annan sådan sak som också är spännande, det är att det görs egna varianter av saker och ting. Det handlar ju många gånger om en insats som har evidens, men som kanske kräver 20 träffar att det kan vara svårt att motivera personer till att få den, då kanske man gör en egen variant som har fem träffar eller sju träffar eller så. Och det är ju ur en form av evidensperspektiv, så kan ju det betraktas som lite problematiskt, men det är ju det. Det handlar ju också om att möta de behov som den som insatsen är till för har.

Lena

Och de möjligheter den som ska få insatsen har.

Lina

Så jag tycker att det är en fin illustration av den här tredelade bubbelbilden med evidens att vem är brukaren? Vad är evidensen och vad är professionens kunskap. Och den här insatsen kartläggningen, ja de olika delarna hör ju ihop i socialtjänstens arbete.

Lena

Vad jag förstår, så har ni haft kan man säga små workshops med varje kommun. Men hur går ni vidare nu?

Lina

I slutet av september så ska vi ha en workshop för hela länet med två representanter från varje kommun eller en beroende på vad de kan vid det tillfället. Där vi ska presentera helhetsbilden av länet och diskutera vad de ser för möjligheter till samverkan utifrån det här och om de vill att insatskartläggningen ska bidra med något särskilt.

Sanna

Och en annan tanke är ju också att kunna redovisa vilka insatser som det finns evidens för och vilka insatser som finns i Sörmland. Och sedan kanske ner på kommunnivå också beroende på hur resultaten ser ut. Men det här är pågående arbete just nu så att vi återkommer till det.

Lena

Och hur fortsätter ni att arbeta nu då med det här?

Lina

Dels, så ska vi ju göra klart den här barn och unga-kartläggningen och sen ska vi vidare och kanske revidera vårt arbets sätt lite, men går vidare inom andra områden.

Sanna

Troligtvis äldre, men ingenting bestämt än.

Lina

Och om det blir att de vill ha en databas så kanske de också de vill ha någon form av kategorisering av insatser för nuvarande kategorier är SKR -kategorisering som är; Individ-/grupp-insats, placeringsinsats, insats under placering, insats till vårdnadshavare under placering. Eller ... nu kommer inte ihåg hur det är formulerat, men utåtriktad verksamhet för barn och unga. Och det är ju

ganska trubbigt. Nästan allting hamnar ju under individ- och gruppinsatser. Det är allt från barn som har bevittnat våld till barn till missbrukande föräldrar till beteendeproblematik hos barnet.

Lena

Kan det vara så att kommuner kallar samma insatser, olika saker eller att de gör olika saker med en insats som heter någonting, men de utförs olika på olika ställen?

Lina

Det är väl nog ganska säkra på att det är så och det här är ju en av de sakerna som den ursprungliga insatskartläggningen adresserade. Det finns en massa insatser, men inte egentligen vad de innebär utan bara kartlägger dem för att sen börjar fundera på vad de innebär.

För att i och med att det aldrig har gjorts någon nationell kartläggning över insatser, eller över huvud taget någon kartläggning av insatser i Sörmland. Det är inte Sörmland utan i riket heller. Då är det som ett annat steg att börja prata om. Vad betyder det här? Vad betyder stödsamtal? Vad betyder ... Eller betyder *Komet* samma sak i Gnesta och i Vingåker. Nu kommer inte jag ihåg om de fanns där, men det gör ju inget. Men den sortens frågor är en senare sak.

Först så är det att se var finns de? Och för att återgå till vad du faktiskt frågade. Så ja, absolut, det ser olika ut. Liknande insatser heter olika saker på olika ställen. Det finns många som är så här *egen variant* i vår långlista.

Sanna

Och syftet är ju också att kunna vara ett stöd till kommuner i och med den här omställningen. Om det nu blir av med en lagändring kring evidensbaserad socialtjänst. Så det hoppas jag att vi kommer att lyckas med.

Lena

Är det en lagändring som kommer att bli eller *kanske* kommer att bli?

Sanna

Förhoppningsvis, 2024.

0:26:12.710 --> 0:26:19.360

Lena Stenbrink

Det är ju en lagändring som man har talat om att den kommer en längre tid så att den är ju på väg, men det tar ju tid.

Lena

Och vad innebär den, kan ni det eller?

Lina

Det är ju en stor lagändring av Socialtjänstlagen, men en viktig del är att socialtjänsten ska vara evidensbaserad och det är den delen som den här insatskartläggningen förhåller sig till.

Ljudeffekt

Lena

Ska vi ta en kort sammanfattning av de viktigaste frågorna i den här podden då?

Då tar vi den första. Vad är det egentligen ni har gjort?

Lina

Kartlagt insatser. Vi börjar med barn och unga.

Lena

Vad är syftet med det?

Sanna

Visa på hur läget ser ut med insatserna i Sörmland ...

Lina

... och skapa förutsättningar för en evidensbaserad socialtjänst.

Lena

Och vem kommer tjäna på det?

Lina

Sörmlands socialtjänster.

Lena

Och i förlängningen, vem kommer tjäna på det?

Lina

Sörmlands invånare.

Lena

Och vad kommer ni att göra nu?

Sanna

Vi kommer ha ett länsgemensamt möte för att diskutera insatserna och redovisa våra resultat som vi har kommit fram till från våra möten.

Lina

Och höra vad kommunerna tycker att det här bäst ska användas till.

Sanna

Absolut.

Ljudeffekt

Lena

Om man nu vill läsa mer om ert arbete var hittar man det i så fall?

Lina

Det kommer ju finnas på FoU i Sörmlands hemsida, men än så länge så finns det inte.

Lena

Är det någonting mer ni vill tillägga som vi har missat att ta upp?

Sanna

Nej, men jag vill säga att jag verkligen är imponerad utav kommunerna och det arbete som de gör i socialtjänsten för att kunna vara ett stöd att kunna hjälpa våra barn och unga helt enkelt.

Lina

Det håller jag med om.

Lena

Men då kanske det är så att vi så småningom får göra en uppföljning på den här när det har antingen kommit ett område till eller ni har kommit lite längre?

Sanna

Absolut, det ser vi verkligen fram emot.

Lina

Det låter mycket förnuftigt.

Lena

Då får jag tacka så jättemycket för att ni var med i den här podden!

Sanna o Lina

Tack för att vi fick komma! Tack så mycket!

Lena

Och till dig som har lyssnat så vill jag säga tack så mycket för att du har lyssnat och önska dig en toppenfin dag.

Hejdå!

Podmusik